

EU:s öppenhetsregler

I EU gäller förordningen om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar¹. Den innebär i huvudsak att medborgare har rätt att ta del av alla handlingar som dessa institutioner innehar, med undantag för sådan information som omfattas av de särskilda sekretessundantag som finns uppräknade i förordningen.

Vilka handlingar kan man få ta del av?

Enligt förordningen kan man ansöka om att få en kopia på vilken handling som helst som finns hos Europaparlamentet, rådet eller kommissionen ("institutionerna"). Det har ingen betydelse om en handling har skrivits av institutionen själv eller skickats till institutionen av exempelvis ett företag eller en organisation, förutsatt att det inte föreligger sekretess för handlingen (mer om sekretess längre ned).

Hur vet man vilka handlingar som finns hos en institution?

Institutionerna för offentliga register över sina handlingar. Innan man ansöker om att få ta del av en handling kan man via internet gå in i registret och se vilka handlingar som man vill ta del av. I många fall kan man ta del av en handling direkt

via registret och behöver då inte skriva till institutionen och begära att den skickar en kopia på den handling man vill se.

Hur ansöker man om att få en kopia av en handling?

Man kan skriftligen begära att institutionen ska skicka en kopia på handlingen. Ansökan kan göras genom att skicka e-post eller skriva ett brev till institutionen. Man behöver inte uppge några skäl till varför man vill ha tillgång till en handling.

Man har rätt att få tillgång till handlingen i elektronisk form, förutsatt att den finns i en sådan version. Om handlingen inte finns i elektronisk form, kan man få en kopia i pappersform. Det är gratis att få upp till 20 sidor kopierade och skickade till sig. För handlingar som omfattar mer än 20 sidor har institutionerna rätt att ta betalt,

men bara för kostnaden för kopiering och porto. Tillgång till handlingar i elektronisk form är gratis.

Institutionen måste besvara en ansökan skyndsamt. Senast inom femton arbetsdagar ska institutionen antingen ge tillgång till de handlingar man vill ha, eller i ett motiverat svar förklara enligt vilka sekretessregler detta inte är möjligt.

När kan en institution vägra att lämna ut en handling?

Om en institution kan bevisa att en handling omfattas av någon av sekretessbestämmelserna i förordningen, behöver inte institutionen lämna ut handlingen. Listan över sekretessbestämmelser är

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001 av den 30 maj 2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar, EGT L 145,31.5.2001,s.43.

uttömmande, vilket innebär att en institution inte på några andra grunder än dem som anges i förordningen får vägra att lämna ut en handling.

Ibland är det endast en del av en handling som täcks av sekretess. Man har då rätt att få en kopia på de delar av handlingen som inte täcks av sekretessen.

Vad har man för möjligheter att överklaga en vägran att lämna ut handlingar?

Om en institution vägrar att lämna ut en handling har man rätt att begära att institutionen omprövar ansökan. Ofta innebär detta att en ansökan omprövas på en högre nivå inom institutionen. Om institutionen då fortfarande vägrar att lämna ut en handling, kan man vända sig till den Europeiske ombudsmannen eller den EU-domstol som är första instans för rättslig prövning, nämligen tribunalen.

Gäller samma regler hos svenska myndigheter?

Nej. EU:s öppenhetsregler påverkar inte den svenska offentlighetsprincipen. Om du vill ta del av handlingar som förvaras hos en svensk myndighet vänder du dig till den myndigheten, vilken kommer att pröva din begäran enligt svenska regler i tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen.

Det gäller även sådana handlingar som skickats till svenska myndigheter från EU. Svenska myndigheter kan i vissa enskilda fall bedöma att de behöver konsultera en EU-institution i fråga om en sekretessbedömning, men i de allra flesta fall behövs ingen sådan konsultation.

Adresser

Rådets generalsekretariat

<http://www.consilium.europa.eu/sv/documents-publications/>
Fax: +32 2 28 16934
Rue de la Loi/Wetstraat 175
B-1048 Bryssel
Belgien

Europeiska kommissionen

http://ec.europa.eu/transparency/access_documents/index_en.htm
Secretariat-General
B-1049 Bryssel
Belgien

Europaparlamentet

<http://www.europarl.europa.eu/RegistreWeb/search/simpleSearchHome.htm?language=SV>
Fax: +32 2 28 46974
Bât. Altiero Spinelli
60 rue Wiertz / Wiertzstraat 60
B-1047 Bryssel
Belgien

Produktion: Justitiedepartementet
Tel: 08-405 10 00
E-post: ju.info.order@regeringskansliet.se
Webbplats: regeringen.se/justitie
Artikelnr: Ju16.02

